

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (хімія)»

Спеціальність **014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)**

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри
філософії, соціології та релігієзнавства
Протокол № _____ від _____ 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української культури
Викладач (-і)	кандидат мистецтвознавства Новосад Марія Гнатівна
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	maria.novosad@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год., I курс, 2 семестр, залік
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro
Консультації	Очні групові та онлайн-консультації
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Історія української культури» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр», що пропонуються в рамках циклу загальної підготовки студентів за освітньою програмою «Середня освіта(Хімія)» на першому році навчання.</p> <p>Навчальна дисципліна «Історія української культури» спрямована на формування цілісного уявлення про становлення та розвиток української культури від найдавніших часів до сучасності. У курсі розглядаються основні етапи культурного процесу, особливості матеріальної та духовної культури, розвиток освіти, науки, мистецтва, літератури, архітектури, традицій і звичаїв українського народу.</p> <p>Особлива увага приділяється взаємозв'язку української культури з європейським та світовим культурним простором, впливу історичних подій на формування національної ідентичності, а також ролі видатних діячів у розвитку культурної спадщини. Дисципліна сприяє формуванню національної самосвідомості, культурологічного мислення, здатності аналізувати культурні явища в історичному контексті.</p> <p>Курс має міждисциплінарний характер, інтегрує знання з історії, філософії, мистецтвознавства, літературознавства та етнології, формує вміння критично осмислювати культурні процеси та цінності сучасного суспільства.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Метою</i> викладання дисципліни «Історія української культури» є засвоєння теоретичних знань та фактологічного матеріалу, що сприятиме формуванню у студентів комплексу знань, вмінь та навичок з української культури в її історичному становленні і підвищить поглиблене вивчення системи життєвих сенсів народу України, втілених у матеріальних і духовних цінностях певних історичних періодів багатогранність і багатство здобутків української культури в контексті світової культури.</p> <p><i>Завданнями</i> дисципліни є: формування глибоко аналізувати різноманітні події, процеси і явища зі сфери культурного життя; забезпечити понятійним та термінологічним апаратом про закономірності культурного розвитку українського суспільства в різні історичні періоди; визначити місце і роль виданих діячів культурного життя України на певному історичному етапі; розвивати вміння студентів давати культурно-мистецьке оцінку духовним цінностям; виховати повагу до української культурної спадщини, звичаїв та традицій.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен <i>знати</i>: епістемологію культури, яка базується на методологічних підходах, принципах пізнання, систематизації та аналізу світових культурних процесів; основні концептуальні парадигми культурології (Л.Уайт, Д.Віко, І.Гердер, Г.Гегель, О.Шпенглер, Е.Тейлор); розвиток української культурологічної думки (Т. Шевченко, І. Котляревський, І. Франко, Л. Українка, Я. Ярема, М. Шлемкевич, О.Забушко, М.Попович, В. Скуратівський), які зараховують українську традицію до світового загальнокультурного простору.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія української культури» студент повинен <i>вміти</i>: володіти основними культурологічними смислами, які утворюють</p>	

співвіднесення людини із соціальним і природним оточенням у межах тієї чи іншої національної або історичної системи культурних координат; володіти розвинутою культурою мислення, вміти чітко і логічно висловлювати власні думки в усній і письмовій формах; бути здатним осмислювати набутий досвід з позицій останніх досягнень у галузі культури і мистецтва; оцінювати досягнення культури на основі знання історичного контексту їх створення; вести діалог як спосіб виявлення свого розуміння культурних здобутків різних регіонів, народів і націй та визначити лінію власної поведінки в умовах розмаїття культур

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Програмні результати навчання

РН6. Називає і пояснює принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН7. Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН13. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	II	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні	сам.роб.

Тема 1. Сучасні підходи до вивчення історії української культури.	2		7
Тема 2. Культурні процеси на території України в давні часи.	2	2	8
Тема 3. Культура княжої доби	2	2	7
Тема 4. Українська культура XIV – XVII ст. В європейському культурному просторі	2	2	8
Тема 5. Українська культура доби бароко (XVII XVIII ст. Просвітництво)	2	2	7
Тема 6. Самоутвердження української культури XIX ст.	2	2	8
Тема 7. Українська культура XX – поч. XXI ст.	2	2	7
Тема 8. Новітня українська культура в сучасних реаліях.	2	2	8
Заг.:	16	14	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	<p>Система оцінювання навчальної дисципліни визначена Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника</p> <p>В освітньому процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, підсумковий та відстрочений.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з дисциплін, які забезпечують цей курс. • Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками на всіх видах аудиторних занять з метою забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. • Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів вищої освіти певного освітнього рівня на проміжному або завершальному етапах їх навчання. Він включає семестровий контроль і атестацію. • Відстрочений контроль або контроль залишкових знань проводиться через деякий час після вивчення навчальної дисципліни.
Вимоги до письмової роботи	У письмовій роботі студент повинен продемонструвати уміння синтезувати теоретичні і практичні знання, отримані в межах одного змістового модуля. Під час підсумкового модульного завдання розглядаються контрольні питання, тести, ситуаційні задачі, запропоновані у методичних розробках для студентів, здійснюється контроль практичних навиків і умінь за темами змістового модуля. Усі відповіді повинні бути подані чітко, грамотно, у заданій послідовності.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни.
Підсумковий контроль	Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі (письмовій, усній, тестовій), визначеній відповідною кафедрою. При цьому тривалість письмової компоненти не повинна перевищувати дві академічні години. Якщо підсумковий

	семестровий контроль проводиться у формі заліку, то він виставляється за результатами поточного контролю з усіх видів навчальної роботи (у тому числі теоретичних занять) викладачем, який вів практичні (лабораторні) заняття або сумісно з викладачем-лектором, при цьому присутність здобувача вищої освіти не обов'язкова. Семестровий контроль у формі заліку виставляється на основі результатів роботи студента впродовж усього семестру, підсумкова кількість балів з дисципліни складає максимум 100.
	Форма контролю: залік. Форма здачі: комбінована (письмова з усним захистом).
7. Політика курсу	
<p>Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://is.gd/tB2zi9</p> <p>У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.</p> <p>В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://is.gd/eeiJX8</p> <p>Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника» https://is.gd/EtCjNG</p> <p>Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням.</p> <p>Неприпустимі списування, студент повинен вільно володіти матеріалом.</p> <p>Якщо студент пропустив більше 50% занять, він повинен пройти тестування на сайті дистанційного навчання і тільки тоді буде допущений до написання екзаменаційної роботи. Обов'язковим для допуску до екзамену є відвідування більше 50% занять, робота на заняттях, виконання тестових завдань.</p> <p>По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності https://d-learn.pnu.edu.ua/ щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.</p> <p>Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.</p> <p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти. Рекомендовані платформи: Coursera, EdX, Prometheus.</p>	
8. Рекомендована література	
<p>Базова література:</p> <p>1. Новосад М.Г. Методичні рекомендації з курсу «Українська і зарубіжна культура». – Івано-Франківськ, 2009. - 56 с.</p>	

2. Новосад М.Г. Історія української культури: навчально-методичні рекомендації. – Івано-Франківськ, 2012. – 67 с.
3. Новосад М.Г. Лекції з історії української культури. – Івано-Франківськ, 2013. – 140 с.
4. Новосад М.Г. Культурологія: конспект лекцій. – Івано-Франківськ, 2009. – 120с.
5. Новосад М.Г. Культурологія: Навчально-методичні рекомендації – Івано-Франківськ, 2012. – 56 с.
6. Новосад М.Г. Культурологія: Лекції для дистанційного навчання. Івано-Франківськ, 2014.-144 с.
7. Культурологія: Навч посіб. / Упоряд. С. Абрамович та ін. – К., 2007.
8. Культурологія: Навч. посіб./ Упоряд.: О. Погорілий, М. Собуцький. – К., 2005.
9. Культурологія: українська і зарубіжна культура: Навч. посіб. / М.М. Закович, І.А. Зязюн. О.М.Семашко. - К.: Знання, 2004. - 567с.
10. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред.. В. І. Наулко, Л Ф. Артюх. – К., 1993.
11. Культура українського народу: Навч. посіб. /В.М. Русанівський, Г.Д. Вервес, М.В.Гончаренко. – К., 1994.
12. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч . посіб. / Під. ред. Л.І.Кормича, В. В.Багацького. – Х., 2003.
13. Марченко М . І. Історія української культури. З найдавніших часів до середини ХVІІ ст. – К., 1961.
14. Меднікова Г. Українська і зарубіжна культура ХХ століття: Навч. пос. – К., 2002.
15. Шейко В . М., Тишевська Л . Г. Історія української культури: Навч. посіб. – К., 2006.
16. Шевнюк О. Культурологія. — К.: Знання, 2007.- 353с.

Викладач

М.Г. Новосад